

en die laatste verzuchting toont aan, hoeveel waardering van Lidth toen reeds koesterde voor de wijze waarop Somer leiding gaf.

Stelt men aan de man die hoofd is van een geheime dienst, de eis dat hij zich moet onderscheiden door stabiliteit van karakter, door tact, door zwijgzaamheid en door het vermogen, onopvallend te blijven, dan was voor de functie van hoofd van BI Somer bepaald niet de eerst aangewezen: er stak in hem iets van een querulant, hij maakte graag en heftig ruzie, hij schold op iedereen die hem niet aanstond¹, en wie met hem uitging, moest vrezen dat er ongelukken zouden gebeuren; hij was minder goed tegen alcoholgebruik bestand dan hij zelf meende.

Waar stond Somer in politiek opzicht?

Persoonlijk hield hij er autoritaire opvattingen op na. Van de parlementaire democratie moest hij weinig en van links-progressieve denkbeelden in het geheel niets hebben. Tolerantie was hem vreemd. P. Brijnen van Houten, die zich vóór de rode mei verdienstelijk gemaakt had als leider van een tot 'Eenheid door Democratie' behorende inlichtingengroep welke nauw met GS III en de Britse *Intelligence* had samengewerkt, werd, toen overwogen werd of hij van de Politiebuitendienst naar BI zou overgaan, door Somer, aldus Brijnen jgens de Enquêtecommissie,

'erg scherp ontvangen, omdat ik uit 'Eenheid door Democratie' kwam. 'Dat waren allemaal defaitisten en rooien, landverraders, enzovoort', zei dr. Somer. Ik heb toen getracht uit te leggen dat mijn overgrootvader reeds grenadier was en ikzelf lid van Volkswaarbaarheid en van de Koninklijke Vereniging 'Ons Leger' was en dat ik niet anders had gedaan dan te trachten op mijn manier oorlog te voeren tegen de vijand. Dat mocht alles niet baten. Zowel 'Eenheid door Democratie' als de socialisten moesten tegen de muur. Ir. Albarda en van den Tempel moesten ook tegen de muur. Ik weet niet of dr. Somer misschien wat overspannen was, maar hij barstte vreselijk uit. Ik heb toen natuurlijk ook een paar dingen gezegd en ben niet op het bureau van dr. Somer aangesteld.'²

Somer liet zich, erkende mr. A. B. J. Koch, die begin '44 aan BI verbonden werd, 'in gesprekken wel eens . . . verleiden tot uitingen die aanleiding konden geven tot het denkbeeld: het Bureau Inlichtingen is een militair-fascistisch bureau, maar', voegde Koch toe, 'dat wás het niet.'³

¹ Ir. den Boer ontmoette Somer voor het eerst eind maart '43. 'Zijn oordeel over verschillende officieren', legde den Boer vast, 'was slecht. Van de kolonel van de Plassche kotste hij, de dictator Kruls' (belast met de opbouw van het Militair Gezag) 'kon hij niet uitstaan.' (W. den Boer: 'Mijn rapport', II, p. 46) ² Getuige P. Brijnen van Houten, *Enq.*, dl. IV c, p. 255. ³ Getuige A. B. J. Koch, a.v., p. 1825.